

РЕЗЕРВ СУМНІВНИХ БОРГІВ – ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Під час здійснення господарської діяльності виникають розрахунки між постачальником та покупцем. Відповідно ці взаємовідносини змінюють форму продукції з товарної на грошову. Як наслідок, у підприємства постачальника виникає дебіторська заборгованість, яка по суті являє собою кредит для покупця, за користування яким не потрібно додатково переплачувати. Чим більше значення дебіторської заборгованості на підприємстві, тим і гірший фінансовий стан даного суб'єкта. Бо існує ризик неотримання коштів за здійснену діяльність від покупця та виведення коштів з обороту.

Якщо аналізованому підприємству характерна значна сума дебіторської заборгованості, то це є підставою для того, щоб зробити висновок що воно володіє коштами, проте вони не є доступними на даний момент. Тобто немає змоги примножити прибутки, адже відсутні вкладення. Саме тому підприємству необхідно мінімізувати суму дебіторської заборгованості. Часто з'являються сумнівні та безнадійні борги. Необхідно вести контроль за розрахунками з покупцями та замовниками, щоб запобігти їх появи.

Резерв сумнівних боргів – це сума зарезервованих коштів підприємством, що відповідає значенню дебіторської заборгованості, погашення якої є сумнівним.

Щодо порядку відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності суб'єкти господарювання керуються Н(П)СБО 10 «Дебіторська заборгованість» та Н(П)СБО 13 «Фінансові інструменти».

Відповідно до Н(П)СБО 10 «Дебіторська заборгованість» існують три умови для створення резерву сумнівних боргів:

- заборгованість є фінансовим активом, тобто її погашення буде відбуватися коштами;
- заборгованість є поточною (термін погашення до 12 місяців) [1];
- заборгованість не призначена для продажу.

Відповідно до принципу обачності бухгалтерського обліку, методи оцінки повинні попереджувати заниження зобов'язання і витрат та відповідно завищення доходів підприємства. Резерв сумнівних боргів зменшує значення чистої реалізаційної вартості дебіторської заборгованості, що відображається в балансі підприємства.

Резерв сумнівних боргів не може формуватися на:

- придбані векселі (ця заборгованість призначена для продажу);
- безнадійну дебіторську заборгованість адже її потрібно повністю списати;
- дебіторську заборгованість, яка забезпечена заставою;
- довгострокову дебіторську заборгованість, якої термін повернення більше року;
- заборгованість за виданими авансами, так як її погашення відбувається не грошима, а товарами чи послугами;
- дебіторську заборгованість по розрахунках з бюджетом (вона не є сумівною).

Проблема обліку дебіторської заборгованості та створення резерву сумнівних боргів досліджена такими вченими: Ф.Ф. Бугинець, Ю.В. Демська, Я.В. Соколов, Л.К. Сук, М.Г. Чумаченко, З.В. Гуцайлук, І.А. Бланка, О.Д. Заруб, Т.О. Євлаш.

Відповідно до різних видів дебіторської заборгованості можна створювати резерв сумнівних боргів за різними методами. Кожен з цих методів має свої переваги та недоліки та є елементом облікової політики підприємства [1].

У обліковій політиці підприємства зазначається той метод, який обрано. Згідно з Н(П)СБО 10 резерв сумнівних боргів створюється за двома методами:

- або за методом абсолютної суми сумнівної заборгованості;
- або за методом застосування коефіцієнта сумнівності.

Отже, резерв сумнівних боргів є фінансовим інструментом, що забезпечує стабільну діяльність підприємству. Метою створення резерву сумнівних боргів є дотримання принципу обачності при веденні бухгалтерського обліку і складанні фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 року №237. – [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.